

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/4 leta 3 krone, za 1/2 leta 1 krono 50 vin.. ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 30. avgusta 1901.

List 35.

Pesem med obednjo.

Vvod.

Tu pred Teboj klečimo
Vsevišnji gospodar!
Pohlevno si želimo:
Ne gnevi se nikár.
Na deco si vesoljno,
Oziraj se na nas,
Poslušaj blagovoljno
Moljenja srčni glas.

Slava.

V višavah proslavljenje
Bogu in zemlji mir,
Ljudem blagovoljenje. —
In mine vsak prepír.
Bog otcu, Bog sinovi,
Bog Duhu svetemu
Germe naj vsi glasovi
K prestolu svetlemu.

Blagovest.

Sam Božji sin resnice
Je seme v nas sejal,
Prinesši nam pravice
Še kri za nas je dal.
To seme cerkev hrani,
To njezina je moč,
Ki vsacega obrani,
Da ne zabrede v noč.

Vera.

Ti Oče vsedržitelj,
Ti vstvaril si vseмир,
Bog Sin pa, naš rešitelj,
Ljubezni si izvir.
In vajin izhोजenec
Duh sveti, naš vodnik,
Resnice si vlastenec,
Modrosti imovnik.

Darovanje.

Glej, Oče! milostivo
V naš hram, naš srčni žar,
Poklanjamo upljivo
Daróv najčišči dar.
Ta kruh, ta kanec vina
Telo je, živa kri
Jedinega ti sina,
Ki večno nas živi.

Povzdigavanje.

Bog večni v jasnem stani,
Ti naš si gospodar.
Nebeščani, zemljani
Te znajo vsevladar.
Vse zvezde, vsi svetovi,
Vsemir je tvoja vlast;
Vsi stvori, vsi duhovi
Grmimo tebi čast.

Po povzdignjenji.

Z visosti blagoveno
Prišel gospod si k nam.
In gledaš usmiljeno
Na naš telesni hram.
O grešniki veliki,
Še je kesanja čas,
Poklonimo se diki
In milost sreča nas.

Pričeščenje.

Prikritega v svetosti
Te vžiti hočemo,
Oprosti naše zlosti,
Pa vredni bodemo.
Sedà ti v nas gostuješ,
Sin otca večnega,
Dokler nam ti stoluješ
Ne bo nevšečnega.

Svršetek.

To divno darovanje
 Uže je svršeno.
 Za dušno blagostanje
 Nam bodi vzvedeno.
 Ti nas varuj, Gospodi!
 Vse dni peklenskih zmot
 In blagovoljno vodi
 Nas le na pravo pot.

Matej And. Jevič.

Blagoslov vogelnega kamena pri novih škofijskih zavodih dne 16 julija 1901.

I. Priprave.

„Ako Gospod ne zida hiše, trudi jo za-
 stonj, kateri jo zidajo“, poučuje nas sveti Duh
 po psalmistu (Ps. 126, 1). Zato sem najpoprej
 že leta 1898, v molitvi skušal spoznati voljo
 Božjo, da li bi bilo po tej sveti volji zidati za-
 vode z gimnazijo za vzgojo slovenske mladine?
 Ko sem iz raznih okolnosti spoznal, da bi zi-
 dava bila po volji Božji, začel sem delo zaupajoč
 vanj, ki je vsemogočen.

Priprave so od jeseni leta 1898 pa do po-
 mladi l. 1901 toliko vspele, da se je 21. maj-
 nika, torej v mesecu Marijinem s cerkvenim bla-
 goslovom že moglo začeti zidanje. Tečajem
 meseca majnika in junija je vkljub raznim
 težavam delo toliko napredovalo, da sem mogel
 praznik Matere Božje Karmelske 16. julija, od-
 ločiti za blagoslov in polaganje vogelnega
 kamena. Ker sem tega dne tudi predsednike
 naših Marijinih družeb povabil v Ljubljano, upal
 sem, da se bode slovesnosti tudi precej duhov-
 nikov moglo udeležiti.

II. Blagoslov.

Blagoslov se je, hvala Bogu, prav lepo
 opraviti mogel. Dopoludne je deževalo, popoldne
 pa se je razjasnilo. K blagoslovu nisem osebno
 vabil nikogar, razen ljubljanskega kapiteljna, ki
 je patron župnije Št. Vid, ampak splošno vse
 prijatelje v zavodih izražene ideje. Ljudstva se
 je udeležilo precej, več kakor sem pričakoval;
 videl sem odlične može; posebno pa so me ve-
 selili zastopniki naše „Danice“ z Dunaja in naše
 „Zarije“ iz Gradaca.

Ko sem opravil običajno molitev, prosil sem
 preč. gospoda prelata dr. Kulavica, naj bi pre-
 bral pismo, katero se je imelo v kamen položiti
 v spominj poznejšim rodovom. Sestavil pa je to
 pismo po moji želji sam gospod prelat prelepo

in nekako poetično v latinskem jeziku. Pismo
 se glasi:

In gloriam Dei O. M. et honorem B. M. V.

*invocato juvenilis Martyris S. Viti patro-
 cinio lapis iste benedictus et locatus est fun-
 damento aedium promovendae inter juvenes
 virtuti ac scientiae dicatarum. die 16 Julii
 anno Jubilaei saecularis 1901, cum Leo P.
 XIII. ab adamantino sui sacerdotii jubilaeo
 plus triennio functus in annum XXIV clares
 Petri gloriosissime in Cathedra tenebat,
 Franciscus Josephus I. Imperator ex-
 pletis decem lustris tertio iam anno per-
 gravia regerat Austriae gubernacula et sacro
 hodie perfugens ritu Deo fretus Instituti
 auctor Princeps-Episcopus Antonius Bona-
 ventura Jeglič ultra triennium dioecesi
 Labacensi cum oratione navabat operam, ut
 mores juvenum servaret puros, ut Clerum
 sibi educaret scitum vitaeque integrum sicquae
 singulis et omnibus officio Antistitis pro-
 fuisse inveniat.*

*Parochiae S Viti tunc praerat Cu-
 rator animarum Gregorius Malovrh,
 communalia vero loci „župani“ dignitate
 moderabatur Antonius Belec, promptis-
 simus fabricae fautor, cujus struendae lineas
 Architectus Josephus de Vanca s faber-
 rime praescripsit*

*Quod Deus omnipotens sic benevertat
 gratia coelesti, ut feliciter surgentia de fun-
 damento humilitatis aedium cacumina se-
 curam doctis docendisque monstrent viam ad
 sublimiora mansionum aeternarum!*

III. Govor.

Ko se je pismo prečitalo, spregovoril sem
 zbranim približno tako-le:

Preden položim vogelni kamen, naj Vam
 pojasnim postanek ideje za zavode, dosedanje
 delo in njega pomen.

a) Postanek ideje.

Najpoprej se vprašajmo, ali so zavodi po-
 trebni? — Misel, da bi se Alojzijevišče razširilo
 in spopolnilo z gimnazijo, sem podedoval že od
 svojih prednikov, ki so po nalogu vesoljnega
 cerkvenega zbora v Tridentu resno mislili, kako
 bi Alojzijevišču dodali še to, kar mu manjka.
 Misel torej ni nova.

Ali kaj pa je mene spodbodlo, da sem jo
 začel uresničevati? Najbolj me je v dno duše

zaskalela izjava velike večine naše akademične mladine v avgustu l. 1898, da krščanstva neče imeti za vodilo svojemu življenju. Prihodnji voditelji in učitelji našega slovenskega naroda so se s to izjavo krščanstvu nekako odrekli! Delovali bodo v našem narodu v duhu protikrščanskem! Groza!

Do sedaj te izjave še niso preklicali, pač pa se popolnoma po njej ravnaajo in v tem pravcu izobrazujejo. O, pazim na gibanje med mladino, posebno med akademično mladino. Vidim sicer, da liberalizem umira. Gospodoval je v 19. stoletju in onesrečil je narode: dogospodoval je, izumrl bo. Ko zatisnejo oči starejši možje, ki so bili z njim zadojeni in v njem žive, ne bo ga več: saj se mladina zanj ne vnema. Pač pa nam prete večje nevarnosti. Mladina še ni našla trdnih tal: samo toliko vidim, da ne mara za krščansko, večno resnico, katero nam je prinesel sam Sin Božji, ampak jo zametava in sedaj blodi po raznih krivih potih. Toda vedno bolj se dozdeva, da nagiba na socijalni demokratizem, ki je s svojimi zapeljivimi družabnimi nauki stokrat nevarnejši od zastaranega liberalizma.

Zato je potrebno, da se za čase nevarnosti že sedaj pripravimo ter moremo nevarnosti od našega ljudstva odbiti. Moramo torej vse poskusiti, da si zraven dobrih duhovnikov vzgojimo tudi značajnih katoliških lajikov, kateri bodo vihteli zastavo krščanskega, edino pravega in za narod edino rešilnega socijalizma. Da, krščanskih izobraženih lajikov nam manjka, le malo jih imamo: treba jih vzgojiti.

Ko sem te in slične okolnosti premišljeval, razvijala se je v meni ideja, da ustanovim dva posebna zavoda: v enem naj bi se vzgojevali prihodnji duhovniki, v drugem prihodnji krščanski lajiki za vse izobražene stanove; zavodom pa naj se doda gimnazija, torej ves srednješolski pouk in bodo mladeniči vzgojo in pouk mogli dobiti v zavodih.

b) Dosedanje delo.

Ko mi je ta misel dozorevala, šel sem na Božjo pot v Lourdes, da jo položim pred noge prečisti Dvici in Materi Božji Mariji. Zagotoviti sem si tudi hotel odobrenje najvišjih oblasti na zemlji: sv. Očeta Leona XIII. in Njegovega Veličanstva cesarja Fran Josipa I.

Sv. Oče so bili veseli, nakano so odobrili, dali ji poseben blagoslov in obljubili, da se bodo zadeve pri sv. maši spominjevali. — Tudi presvetli cesar so pritrdili, z lepimi besedami so me na delo spodbujevali, zagotovili me svojega varstva in obljubili deželno vlado opozoriti, naj bode delu naklonjena.

Pozval sem se tudi na svoje duhovnike in na vse premile vernike lepe naše škofije. Hvala Bogu, nisem se prevaril. Obljubili, pa ne samo obljubili, tudi dali so mi izdatne podpore duhovniki in verniki. Ako mi duhovni sobratje in premili verniki še nekoliko let ostanejo zvesti, zavodi bodo v določenem času stali in sicer trdno stali. O stanovitni in požrtvovalni zvestobi nič ne dvomim, posebno na svoje duhovnike se popolnoma zanašam.

Moral sem si poiskati dobrega arhitekta, kateri naj bi po mojih idejah zidavo zasnoval. Ker ni bilo doma nobenega moža, ki bi se bil meni za toliko delo mogel priporočiti, pozval sem gospoda arhitekta Josipa pl. Varcaša, poznanega mi iz Sarajeva, kjer je mnogo krasnih del zasnoval in izpeljal. Rad je nalogo prevzel. Prosil sem ga, naj si ogleda zavode v Celovcu, v Briksenu, Lincu in na Dunaju. On je vse te zavode ogledal in sestavil načrt za naše zavode tako primeren, premišljen in krasen, da se mu tudi veščaki čudijo.

Letos sem moral razna dela oddajati, kar je jako kritično in težko. Vzel sem si dobrih svetovalcev in oddajanje se je samo po sebi tako izvršilo, da nikdo kaj temeljitega prigovarjati ne more. Dobil sem zanesljive osebe in cene ne predrage. Posebno pa me veseli, da se bo šentviška mizarska zadruga s tem delom popolnoma utrdila.

Ali imam sredstev, da bom mogel delo dovršiti? Ko sem bil še podvodja v semenišču in ud Vincencijeve družbe prišel je k nam kot gost sloveč misijonar in sicer prav ob času, ko se je snovalo Marijanišče. Iz njegovega govora sem si te-le besede najbolj zapomnil: „Kaj velicega ne podvzemi, ako nimaš nič sredstev, to bi se reklo, Boga skušati; čakati pa tudi ni treba, dokler nimaš vsega do zadnjega vinarja skupaj, to bi se reklo tajiti Božjo Previdnost, ampak zaupajoč na Boga začni, ako imaš precej sredstev v roki za druge pa približno veš, kako in kje jih boš dobil“. Tako je sedaj pri meni. Precejšnjo svoto imam, za ostalo pa približno vem, kje jo dobim: saj me moji duhovniki ne bodo zapustili, pa tudi verno moje ljudstvo mi bo ostalo zvesto in mi še nekoliko let darovalo vsako leto svotico, katero si bo od vsakdanjih potreb moglo odtrgati.

Ne morem Vam vsega dosedanjega razvitka natančno popisati: to pa rečem, da o pomoči Božji nič ne dvomim. Naša naloga je, da ne delamo po svojem temperamentu in po svoji glavi, ampak da skušamo spoznati voljo Božjo:

ako smo jo spoznali in podvzamemo to, kar Bog hoče, p. tem je vseh gotov, ker kdo se bo Bogu zoperstavil? Mnoge okolnosti mi spričujejo, da je naše delo po volji Božji, zato ga bo roka Božja izpeljala. O, kolikokrat sem bil zavoljo raznih nepričakovanih težav žalosten in otožen, toda vselej takrat mi je kakor iz nebes prišla prav posebna tolažba: da, čutim, da je pri delu „digitus Dei — prst Božji.“

c) Pomen zavodov.

Ali vam je še treba pomen zavodov razlagati? Zavodi naj pripomorejo, da se med našim slovenskim ljudstvom utrdi obrani in razširja kraljestvo Božje. O preimenitnega namena in pomena! Ali ni Bog zato ustvaril sveta in človeškega rodu, da si ustanovi svoje kraljestvo na zemlji, da bi se ljudje Njemu stvarniku klanjali, edino po Njegovih postavah živeli in s tem zaslužili, da pridejo v kraljestvo nebeško, kjer bodo za svojo zvestobo uživali večno plačilo? Ali ni zato prišel sam Sin Božji iz nebes, da to kraljestvo zopet omogoči in vtemelji? Oh, saj je zato učil večne resnice, zato je trpel in umrl! Ali ni zato ustanovil svete katoliške cerkve, da v njej in po njej vlada Bog nad vsem človeškim rodom? Da, ali ni zato sam Jezus pričujoč med nami pod podobo kruha, ali nam ni zato razodel svojega božjega Srca in njegove neizrečene, neizmerne ljubezni, da nas z ljubeznijo premaga, ter se mi z ljubeznijo premagani v ljubezni Njega oklenemo in iz te ljubezni Bogu, Kralju svojemu zvesto služimo?

Našim zavodom je samo ta namen, da opesujejo vse one prevzvišene namere, katere ima sam Bog pri delu stvarjenja in pri prečudnem delu odrešenja. Da, da, zavodi naši naj služijo pravi znanosti v luči večnih, ker od Boga razodetih resnic, zavodi naši naj služijo pravemu krščanskemu življenju po volji Božji, zavodi naši naj služijo našemu slovenskemu narodu, da bolj gotovo doseže od Boga mu dani časni in večni namen.

Da ta božja ideja kar more sijajno iz zavodov odseva, zato bodo posvečeni kraljevemu Srcu Jezusovemu: Kraljevo Srce Jezusovo naj tukaj vlada, iz zavodov naj prihajajo pogumni in neustrašeni boritelji duhovskega in svetnega stanu za kraljestvo božjega Srca Jezusovega, delujoči na to, da to kraljevo Srce vlada v posameznih srcih, v posameznih hišah in občinah, vlada nad vsem našim narodom. Ker se v tem kraljestvu sveti posebno prava znanost in čisto življenje, zato bo zavod za svetne stanove po-

svečen sv. Tomu Akvinskemu, oni za duhovnike sv. Alojziju — pa tudi v spominj dosedanega Alojzijevišča. Vse prizadevanje pa bomo postavili pod varstvo deželnega patrona sv. Josipa in pod varstvo prečiste Device in Božje Matere Marije.

Zato mi je drago, da bodo zavodi na podnožju Šmarne Gore, od koder naj jih varuje Devica Marija in da je danes praznik prečiste Device Marije Karmelske. Kaj pa more Marija Mati Jezusova bolj goreče želeti, kakor to, da Jezusa vsi ljubimo, da Jezusu vsi služimo, da Jezus in edino On nad nami vsemi vlada in kraljuje? Ali ne bo torej vsega dela podpirala in pomagala, da se srečno dovrši? O ko bi Vam mogel dopovedati, koliko mi je do sedaj Ona pomagala! Ne, tudi pri tem delu mi bo na strani, saj se gre za kraljevanje njenega Sina nad vsem našim narodom. Prepričan sem, da bo Ona srca vseh tako vodila, kakor je potrebno za pomoč skupnega dela.

Da, skupno delo nas vseh so ti zavodi. V tem oziru smo mi elabo vzrejeni; duh liberalizma nas je cepil, ker je popolnoma sebičen: vsak naj za se skrbi, kaj so mu drugi mar? Proč s to sobičnostjo, tu imamo skupno delo; karkoli kdo pri zavodih stori, koristil bo vsemu ljudstvu, vsej škofiji, pa tudi vsem Slovencem. To je krščansko: žrtvovati se za bližnjega! Pa le hitimo! Oh, potujoč po deželi opažam, kako ljudstvo peša in bolj siromašno postaja; bojim se, pride čas, ko skoraj nikdo več ne bo mogel otrok šolati — pohitimo torej in ustanovimo zavode dobro založene tudi za take prežalostne čase, ki so že pred vratmi, da, ki so deloma že nastopili.

Torej ne omagajmo pri začetem delu: sedaj pa grem, da kamen položim.

IV. Polaganje.

Po govoru smo v kamen položili pismo, kamen lepo namestili in udarjajoč s kladivom izražali željo, da bi delo s pomočjo Božjo srečno vspelo. Polaganja so se vdeležili nekateri gg. kanoniki, drugi duhovniki, zastopniki „Danice“ in „Zarje“, župan šentviški in voditelji dela. Med tem so mogočno doneli šentviški zvonovi; šentviški pevci pa so posebno lepo in ubrano zapeli dve pesmi, eno na čast prečiste Device Marije, drugo na slavo domovine.

Veseli in zadovoljni smo se razšli.

Na Goričanah 18. julija 1901.

† **Anton Bonaventura,**
knez-škof.

Velečastite gospode duhovnike prosim, da vse to; posebno glavne misli mojega govora, vernikom v cerkvi razložijo in sicer po domače s svojimi besedami, da bodo ljudje razumeli.

Mladinina bisernica.

I.

Čistost, mladeniču svetilka.

„Svetilka tvojemu telesu,“ pravi Izveličar, „je tvoje oko. Ako je tvoje oko čisto, čisto je celo tvoje telo.“ (Luk. 11, 34). In v resnici: z gotovostjo in z veseljem izpolnjuje naše telo tu na zemlji svojo nalogo in pogumno se bliža svojemu namenu, dokler je zdravo oko, dokler je čisto, dokler zamore va-se sprejemati vnanjo svetlobo. „Ako pa se je pohabilo tvoje oko,“ nadaljuje Izveličar, „stemni se celo tvoje telo.“ Nemirno ti postane, ustraši je vsak korak, vzbujajo je zdaj zapreke, propadi, zdaj roparji in divje zveri, zdaj druge nevarnosti, katerih ne more zaznati iz daljave, a se jim mora izogniti.

Tvoja „svetilka“, mladenič, ti je čistost. Ona je svetilka tvoji duši. Čim popolnejša je tvoja čistost, tem svetlejša je tvoja duša, tem krasnejša pred Bogom, tem jasnejši odsev podobe Najvišjega, tem sposobnejša za sleherno čednost. Je pa tudi svetilka tvojemu telesu. Va-nje utisne neki čar, nekaj častitljevega, nekaj nebeškega, po čemer se čudežno povzdiguje nad čistosti nasprotujočo pregreho, ki je tako zelo ponižuje.

Nikar se tedaj ne čudi, ako poskusimo prav to čednost živo pred oči ti postaviti in razviti pred teboj nje veličastvo. O naj bi te zamogel pisalec teh vrstic tako razvneti, da bi se ti v želji in sklepu, ta biser si pridobiti, ne strašil nikakega boja, nikakega požrtvovanja!

Ako si čist, imaš vse; dokler pa nisi čist, moraš začenjati od kraja in vse storiti, — manjka ti še vsega, manjka ti bistvenega, najdragocenejšega. Ako pa si čist, — ako si ohranil čistost neuskrunjeno, ali ako si izgubljeno zopet po vročem boju priboril, tedaj lahko vsklikneš s svetopisemskim modrijanom: „Vse dobro mi je došlo z njo, dobička brez mere po njenih rokah.“ (Modr. 7, 11).

* * *

Anzgar je bil v svoji mladeniški dobi kaj vetrast in lahkomisljen. Ni še slutil resnobe življenja. Prve mreže so se mu stavile pod nogami. Svet z vso svojo mičnostjo ga je hotel pridobiti

za-se. Pa Gospod ga je po čudežni prikazni opozoril na bližajočo se nevarnost. Zdelo se mu je, kakor da hodi po blatni poti, na katero je od desne in leve stegovalo grmovje svoje bodoče vejevje. Vedno teže je stopal naprej. Ko povzdigne svoje oči, zapazi v bližini drugo stezo: lepo, gladko, brez ovir. Na njej zagleda trumo belo oblečenih devic, a ena je nadkriljevala vse druge po svoji rajski svitlobi. Vse so ga vabile, naj se jim pridruži. — Razumel je Anzgar to prikazen. Skrbneje še je odslej dalje pazil na svojo nedolžnost. Ta čednost nadkrilja vse! Postajal je resen, ogibal se je svojih lahkomiselnih sodrugov. Rastel je v čednostnem življenju in dozorel. Postal je škof, postal svetnik. Severna Nemška in Skandinavija ga častite za svojega apostola.

* * *

Ko bi ti poznal ceno čistosti! Kako skrbno bi moral paziti, da ne tava tvoja svetilka v temi! Kako srečen si, dokler je oko tvojega srca čisto, in ni kaljeno! Toda — gorje, ako se jame mračiti!

II.

Čistost, slavljena v sv. pismu.

Sv. pismo ne more prehvaliti čistosti! Kako se navdružuje zanj svetopisemski modrijan v znanih besedah: „O kako lep je čisti rod v svoji svetlobi! njegov spominj je večni, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh. Ako je pričujoč, ga posnemajo; kadar pa se očem odtegne, po njem hrepene — in venčan vekomaj obhaja zmago, ker je zmagal v boju za plačilo neomadeževanih.“ (Mod. 4, 1, 2). — Da, neka neizrekljiva lepota odseva iz čistosti! Kako daleč odseva, kako očara in veže na se celo oko posvetnega človeka! Kako gledajo občudovaje na čistega še celo oni bojazljivci, ki nimajo poguma slediti mu po poti svetlobe! Kako ga časte sodobniki in potomci. Kako mičen izgled, kaka spodbuda je vsem! In kaj šele po smrti — kako plačilo ga čaka! Tu ga čaka nevenljiv venec zmage, kakoršen se spodobi zmagalcu v ljutem boju, ki mu ga je bilo prestatu na zemlji.

In zopet pravi sv. pismo: „Kdor ljubi čistost srca, ta ima zavoljo prijetnosti svojih ustnic prijateljem kralja.“ (Pregov. 22, 11). A najvišjega, vsemogočnega, vsesvetega, najljubeznivejšega, najsvetejšega, najdarežljivejšega kralja imeti za prijatelja, — o kolika predpravica! In kake udobnosti izvira iz te predpravice? Kako

zaupno občevanje z Bogom, kaka prijaznost med Bogom in človekom! Povejte nam ve, čiste duše, kako umevate ve Boga in kako umeva On vas! Ali ne čutite, da bije v vašem srcu Božje srce. Povejte nam kaj o svojih pogovorih z nebeskim kraljem! Povejte, kako prihaja On k vam, kako vas vabi na svoje srce; kako počivate na njem kakor nekedaj ljubljenec Ivan pri zadnji večerji. Kako vas potem topeče se v Božjih čutilih zopet nazaj postavi v to solzno dolino! — O mladenič, bodi in ostani prijatelj nebeskemu kralju, potem lahko pogrešiš vsako zemeljsko prijazovanje!

* * *

Josip se je že kot deček s studom odtegoval nespodobnemu počenjanju svojih starejših bratov. Prav zato, ker jih je tožil pri svojem očetu, ga začnejo smrtno sovražiti. Prodajo ga za sužnja in suženj pride v službo bogatega Egipčana. Ura težke poskušnje napoči za krepstnega mladeniča. Ničvredna Putifarjeva žena stavi Jožefu mreže; hoče ga zapeljati. A iztrga se in ubeži. Maščuje se nad njim razjarjena žena; palnejo ga v ječo. A, dasi v ječi, dasi obremeljen bremenom najhujšega obrekovanja, težjega od najtežjih verig, Josip je vendar le prost — ker čist je Josip, in nedolžen. In kmalu, gotovo v plačilo slavni zmagi v boju za čistost, se mu spremene sužnje verige v kraljevo krono in sužnja obleka v kraljevi škrlat. Josipovo ime se sveti od slej v deviški čistosti, neizbriso je znakovano v sv. pismu in v spominju vseh čednostnih ljudij.

* * *

Sveta čednost, krasna čednost, sv. čistost — omami me s svojim bliščem tako, da postane vse zemsko v mojih očeh tako kakor je studna, neprijazna noč!

III.

Čistost, povelšana v Kristovem izgledu.

V čem da je pravo veličastvo, prava ljubeznivost, najsijajnejša plemenitost duše in plemenitost telesa, kdo je znal to bolje, nego Krist, najčistejši, najbolj vzvišeni, ob enem najmodrejši? Saj njega ni moglo goljufati nič človeškega — saj je vse jasnovalo pred njega Božjim očesom. Krist je poznal vrednost sleherne stvari. Njega zemeljsko ni preslepilo; notranjščina in vnanjščina mu je bila enaka in odkrita. H komu ga je tekom zemeljskega Njegovega po-

tovanja bolj vleklo, kakor k čistim! Ni li bila Njegova mati devica, ni li Njegov rednik deviški Josip? — Poglej, kako rad se Jezus podaja med nedolžne otročice. V njihovi sredi bivati je njegovo veselje. Med njimi se čuti povzdignjenega v raj, v nebeško svojo domovino, med trumo povelšanih duhov. Malim, čistim dovoli, da pridejo k Njemu: „saj njih je nebeško kraljestvo“ (Mat. 19, 14). Nedolžnike ljubi, na-nje poklada svoje roke in je blagoslavlja. Da bi bila varna nedolžnost, izgovori grozno prokletstvo pohujševalcem in zapeljivcem (Mat. 18, 6). Krog sebe zbira mladeniče; ljubeznivo je poučuje, spodbuja je k popolnosti in je sopet odslavlja z najboljšimi sveti. — Komu na ljubo je storil največje čudeže, kar nam jih navajajo svetopisemske knjige? Le misli na mladeniča iz Najma, (Luk. 7.) na deviškega Lazarja, (Iv. 11.) in na nedolžno Jajrovo hčerko; (Mat. 9.) misli slednjic na Njegovo ljubezen do sv. Ivana evangelista, deviškega si učenca. Kako zaupno je smel Ivan občeovati samim Gospodom; in kolikošna Gospodova zaupljivost mu je bila v dar. Vidiš ga z Njim na gori Tabor, (Mat. 17; 9.) kjer ga obseva svetloba povelšanega Izveličarja. V obednici ga srečaš, slonečega na Gospodovih prsih; (Iv. 13, 25) pozdraviš ga v vrtu Getzemani v družbi dveh njegovih zaupnikov, kakor prič o začetega trpljenja (Mat. 26, 14; Luk. 22; Iv. 18). Njega, izmed apostolov le njega, ugledaš pod križem, kjer rosi nanj dragocena kri nad vse ljubljene Učenika. Tu vzame deviški mladenič v varstvo deviško mater božjo. Na Gospodove besede postane on njen sin, njen zaščitnik — drugi Jezus jej postane (Iv. 19, 26).

O tem premišluj, mladenič! Hočeš li postati tudi ti ljubljenec Gospodov? Le eno ti je potrebno: Bodi čist! Ne bogastvo, ne plemstvo, ne talent, ne lepota, ne zemška čast, ne slava, nobena teh lastnosti te ne naredi ljubljence Gospodu. Eno zadostuje ti; eno — da si čist!

* * *

Edmund, poznejši škof v angleškem mestu Canterbury je imel zelo pobožno mater. Ime jej je bilo Mabila. V nedolžnosti in v strahu božjem je Mabila odgojevala svoje otroke. Ko se je podajal še čisto mladi Edmund s svojim bratom Robertom na pariške visoke šole, dala je Mabila obema spokorno obleko in ju prosila naj jo vsaj enkrat oblečeta v tednu. „Želim,“ tako jima je govorila v slovo, „da ostaneta v razupitem mestu med slabimi tovariši tako čista, kakor sta sedaj, ko zapuščata rojstni svoj dom.“

— In kako je Edmund spolnoval materino željo? Dobro je vedel, da je čistosti varnostno zavetje le trnjeva ograja. V devetem letu je sicer bogoljubni mladenič že obljubil vedno devišstvo, a dasi mlad, uvideval je vendar vse nevarnosti. V vseh izkušnjavah je klical Marijo na pomoč, in nikoli ne zastonj. Ogibal se je razuzdanih mladeničev v Parizu. Ko je nekoč zopet siloma pobegnil iz nevarne družbe, slabo govoreče, — tako pripoveduje legenda — sreča ljubeznivega mladeniča, na čegar čelu se je svetilo ime „Jezus“. Osupnjen gleda vzvišeno prikazen, a prijazno ga ogovori nebeško dete: „Ker se ti ogiblješ onih, pa iščem jaz tebe!“ Edmund se je zanaprej še bolj trudil, da ni izgubil nebeškega prijatelja.

* * *

O. da bi postal ti, mladenič, s čistim govorjenjem, mišljenjem, dejanjem poseben prijatelj Gospodov. Svet počastuje s svojim prijateljstvom le one, ki so njemu enaki po vnanjih vrlinah. A tvoj prijatelj pa hoče postati bogati, darežljivi Jezus sam. — Kdo se more pohvaliti z enakim?

L. P.

(Dalje prihodnjic.)

Razgled po domovini.

Iz Ajdovca. 21. julija je daroval v tukajšnji župni cerkvi novo mašo domačin č. g. Frančišek Vidmar s Podlipe. Zdi se, da je nova maša za Slovence nekak narodni praznik. Zato je prihitelo od daleč in od blizu veliko ljudi v Ajdovec. Prišlo je tudi devet duhovnikov, ki so povzdignili slovesnost ter spremljali slavljenca k altarju. Med njimi je bil tudi nevtrudljivi starček, gospod kanonik-dekan Michael Tavčar.

Ob 10. uri se je sprevod pomikal iz župnišča v cerkev, kjer je stopil na leco velečastiti gospod Soteški župnik Ivan Pleveneč, kateri je slavnosti in času primerno razmotrival resnico, da je Krist tudi še dan-lanašnji muogim v padec, mnogim pa v odrešenje. Peli so domači pevci in trije bogoslovci pod vodstvom domačega organista Ivana Cvek.

Po novi maši smo šli na slavljenčev rojstni dom, kjer nas je prijazno in gostoljubno pogostil in kjer so minevale ure nepričakovano hitro v družbi duhovnikov in drugih prijaznih gostov.

Nedeljo pozneje, 28. julija bila je nova slovesnost. Nove maše so na Kranjskem bolj pogoste, toda zlata maša je redka slovesnost, ker toliko duhovnikov pograbi prezgodnja smrt prej ko dočakajo 50 let mašništva. Da bi pa imel duhovnik zlato mašo, drugi duhovnik pa iz iste hiše novo mašo istega dne, to je velika redkost. Zatorej bi dejal, da je ta dan zna-

menit in pomenljiv ne samo za naš kraj, temveč za celo deželo, ker ni bilo že več kot 100 let na Kranjskem enake slovesnosti. Ta dan je obhajal vpokojeni duhovnik č. g. Frančišek Grivec, tukajšnji rojak, bivajoč sedaj v Lahovičah na Gorenskem zjutraj ob šestih zlato mašo, njegov nečak novomašnik Frančišek Grivec pa je pristopil ob 10. uri prvič k altarju. Prihitelo je 7 duhovnikov Ajdovčanov semkaj, ki so spremljali gospoda slavljenca v svetišče. Gospodu jubilantu je govoril domač župnik o časti, v katero povzdigne Bog človeka, ko si ga izvoli za svojega namestnika na zemlji in o časti, katero vračnje Bogu neprenehoma katoliški duhovnik.

Slavnostni govornik g. spodu novomašniku pa je bil veleč. g. profesor dr. Josip Marinko, kateri je v krepkih in jefernatih besedah pojasnil, koliko dobrot pošilja Bog ljudem po duhovnikih. V zbranem in vznešenem govoru je pokazal mnogo slavnosti primernih resnic in času primernih naukov, katere so verniki z velikim zanimanjem poslušali in si jih vtisnili globoko v srce.

Pogostil je povabljenec gospod zlatomašnik na očetnem domu, kjer je tekla zibelka tudi gospoda novomašniku. Vrstile so se lepe napitnice, med katerimi je posebno pomenljiva napitnica gosp. dr. Marinka, v koji je primerjal jubilanta z Elijem, novomašnika pa z Elizejem, ker je Elija podaril Elizeju plašč povod čudežnim činom. Ker je gospod zlatomašnik podaril za spominj na to slovesnost domači župni cerkvi prekrasen mašni plašč, katerega je sam najprvo rabil in potem gospod novomašnik, izrazil je željo, da bi pač gospod zlatomašnik navdal gospoda novomašnika z ono gorečnostjo in z onim duhovskim duhom, katerega ima sam do pozne svoje starosti.

Hitro nam je minul čas in spoznali smo resničnosti tega, kar govori psalmist in kar smo tudi brali na steni, kjer je bila slovesnost:

Kako je prijetno, kako je ugodno
če bratje so složni ljub zni podoba.

Za dežjem solnce mora biti, za veseljem žalost priti; pravi ljudski pregovor in to se je letos posebno pri nas pokazalo. Prav štirinajst dni je 4. avg. t. l. minilo, kar smo bili na Podlipi veseli skupaj. Kar nas vzdrami to usodno jutro Ajdovski zvon, oznanjujoč nam, da na Podlipi gori. Prihitelo in privrelo je ljudstvo od vseh strani gasit, vendar niso mogli dosti pomagati, ker imajo ljudje vodo samo v vodnjakih in je bilo vse suho. Zato je v kratkem času vpepelil ogenj osmero gospodarjem 41 poslopij in je škoda cenjena na 25.000 K. Ljudje so nekateri imeli že v kozolcih žito in seno, a ogenj jim je uničil vse.

Žrtev požara je bil tudi sedmošolec Ignacij Pirc, kateri je pri ognju pridno pomagal. A piletela je nanj voda iz škafa nekemu gasilcu. — Tako se je prehladil, moral v posteljo in peti dan potem v petek 9. avgusta se je preselil v večnost. Bil je mladenič poštenega in vzglednega vedenja, priden in marljiv dijak in vesten Alojznik. Oče in mati sta si pritrgovala zadnje grižljeje, da izšolata svojega zelo nadarjenega sina pričakujoč podpore v svoji starosti, a ljubi Bog ga je raje poklical k sebi. Pogreb je bil prisrčen; a nad vse tužen. — Kako da ne tužen! še ne razcvetelo se vijolico v grob! Alojzniški prefekt

č. g. dr. Josip Gruden je prišel, da je spremljan v spremstvu po domačem vč. g. župniku in Dobrniškem kapelanu č. g. Jerič pokopal pokojnika. Došlo je veliko ljudi in bili v spremstvu mladina Marijine družbe. Da se vidimo nad zvezdami! M. P.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen za mesec avgust 1901.

Posvečevanje nedelj.

b) Posebni nameni.

30.) **Sv. Roza Limanska.** Slovenke. Usmiljenke. Delalke. Duhovniki in obhajanci.

31.) **Sv. Rajko.** Slovenci Katoliški pisatelji in uredniki. Pomoč kmetickemu stanu. Vse dopisane pa se ne uslišane zadeve. Udje molitvenega apostolstva in bratovščina Srca Jezusovega, ki so umrli meseca avgusta in ki umrjejo v septembru.

a) Glavni namen za mesec september 1901.

Gorečnost, da si prisvojimo verskih vedaostij.

b) Posebni nameni.

1.) **Praznik angeljev varhov.** Slovenska mladina. Češčenje sv. angelja varuha in hvaležnost do njega. Bolni in umirajoči. Sirotišnice za otroke.

2.) **Sv. Štefan, kralj.** Naš mili avstrijski vladar. Sv. cerkev na Ogrskem. Duhovne vaje v tem mesecu. Odvrnenje neurja in drugih nesreč.

3.) **Sv. Serafija, devica, mučenica.** Za razsvitljenje božje ob raznih položajih, ki se tičejo vere in politike. Za zadostno število duhovnikov. Žrtve zapeljivcev.

4.) **Sv. Rozalija, devica.** Misijoni na daljnem severju. Nesrečna Indija. Trajnost in vztrajnost pri raznih izpreobrnitvah.

5.) **Sv. Lavrencij Justinijan, spoznovalec.** Zdravje sv. Očeta. Pregarjana cerkev na Španskem in Portugalskem. Djaki na počitnicah.

N.

Raznoterosti.

Kroti svojo jezo. Galenus je bil najimenitnejši zdravnik starega veka. Sam pripoveduje, kaj je bilo vzrok, da je uspešno krotil svojo jezo. V svojih mladih letih je namreč videl nekega moža v divji besnosti. Ker ni mogel takoj odpreti vrat, raztogotil se je tako, da je v ljuti jezi z nogami butal ob nje in grizel neubogljivi ključ. Ker mu pa tudi to ni nič pomagalo, dvignil je grozeče svojo pest proti nebu in divje preklinjal. Ta prizor je Galena tako prevzel in mu tak gnjus vzbudil do jeze in togote, da je vse poznejše življenje umel brzdati to grdo in pogubno strast.

G.

Listek.

Duhovne vaje v Ljubljani. Navadnih velikih duhovnih vaj se je od 19. (ponedeljek) do 23. (petek)

udeleževalo 84 duhovnikov z dežele in 15 iz Ljubljane. Skupno število vseh gospodov je torej bilo 99 in uprav stoti njim premilostni sklicevatelj knežskof Anton Bonaventura sam. Obvrševale so se se v k. š. Alojzijevišči in vodnik jim je bil velečastiti o. Jurij Daxenbichler T. J. — Upamo in pričakujemo od Boga, da je daritelj vsega dobrega, mili Bog, poživil v dobrem in utrdil srca in duha vsem udeležnikom za nadalnje njihovo plodunosno delovanje v tem svojem lepem vinogradu naše ljubljene Kranjske.

Škofijska kronika.

Premilostni g. knežskof dr. Anton Bonaventura Jeglič se je odpeljal sredo, 31. julija v Dolenjo Vas pri Ribnici. Tu se je udeležil shoda duhovniške družbe psv. Srca Jezusovega, potem pa je za porcijunkulsko pobožnost ondi neumorno izpovedoval do petka, 2. avgusta ob 1. uri. Dopoludne ob 10. je imel tudi zadnji govor o stanovitnosti v dobrem. — Nedeljo, 4. avgusta je izpovedoval in opravil duhovno opravilo s pridigo v Ratečah radi shoda Marijine družbe. — Saboto, 10. avgusta se je odpeljal v Ribno, kjer je ustanovljena nova župnija. Saboto zvečer in nedeljo zjutraj je izpovedoval, potem pa slovesno v cerkvi umestil prvega župnika v Ribnem, vč. g. Josipa Pristov. Po sv. opravi je podelil zakrament sv. birme 90 otrokom. — Sredo, 14. avgusta je odšel v Preserje in drugo jutro na Žalostno goro, kjer je od 4. do 12. ure izpovedoval, blagoslovil zastavo Marijine družbe borovniške, maševal in pridigoval. Popoldne je v Preserju blagoslovil razširjeno pokopališče. — Nedeljo, 18. avgusta je imel slovesno sv. mašo v stolnici za presvetlega cesarja Fran Josipa I. — Ponedeljek, 19. avgusta je podelil 19 kaznjencem v prisilni delalnici ljubljanski zakrament sv. birme. — Od 19.—23. avgusta se je udeležil duhovnih vaj v Alojzijevišču. — Petek, dne 23. avgusta je odšel na birmovanje v šentjernejsko dekanijo. Povrne se četrtek, 5. septembra.

Za deželnozborske volitve. (Molitve.) Od Boga je vse dobro, v njegovih rokah so srca vseh. On nam vse dobro podeli, ako ga prosimo. Prosimo ga tudi za srečen izid pri volitvah, naj bi bile Njemu v čast in nam v časno in večno korist. Zato naročam: 1. Od 16. avgusta do 20. septembra naj se vsak dan pri sv. maši doda molitev do sv. Duha, oratio de Spiritu sancto; med tem časom naj se opuste dosedanje zapovedane molitve, tako zvane „orationes imperatae;“ 2. po vsaki pridigi naj se na prižnici izmoli „Očenaš in Češčenca Marija“ za srečen izid volitev; 3. na mali Šmaren in na praznik sladkega Imena Marijinega naj se popoldne litanijam pred psv. Rešnjim Telesom doda del sv. rožnega venca in naj se posebno volilci k tej molitvi povabijo; 4. vsaka krščanska hiša naj od 16. avgusta do 20. septembra navadni večerni molitvi doda Očenaš in Češčenamarijo: Blagoslov Božji naj se obilno razlije nad vse vernike naše ljubljanske škofije! Na Goričanih na praznik Marije Snežnice 5. avgusta 1901.

† Anton Bonaventura,
knez-škof.

Po „Ljubljanskem škof. listu“ 10. avg. 1901, št. VII. str. 86.